

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **P.K.Ž.**, IČO: X., zastúpeného advokátom JUDr. B.V.T. proti žalovanému: **S.N.**, zastúpenému advokátkou JUDr. M.N.Ž., **o zaplatenie 194 205,40,-- Sk s príslušenstvom**, o odvolaní žalobcu i žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 11.10.2007, č.k. 19 Cbs/40/2004-447, takto

r o z h o d o l:

Napadnutý rozsudok Krajského súdu v Žiline z 11.10.2007 č.k. 19Cbs/40/2004-447 sa **z r u š u j e** a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd v Žiline napadnutým rozhodnutím uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 194 185,40,-- Sk. Žalobu o zaplatenie 12% úroku z omeškania ročne zo sumy 194 185,40,-- Sk od 21.12.2002 do zaplatenia zamietol. Súčasne uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 32 876,70,-- Sk.

Podľa odôvodnenia rozhodnutia v súvislosti s kúpou tovaru na základe faktúry č. 0200053 žalovaný ako konateľ, resp. bývalý konateľ žalobcu porušil zákonnú povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 135a ods. 1 Obchodného zákonníka, pretože pri výkone svojej pôsobnosti ako konateľa žalobcu nepostupoval s odbornou starostlivosťou a v súlade so záujmami spoločnosti, pretože uprednostnil svoje záujmy ako fyzickej osoby - živnostníka pred záujmami žalobcu ako obchodnej spoločnosti. Došlo k tomu tým, že kreoval zmluvný vzťah, v ktorom vystupoval za žalobcu ako konateľ a na druhej strane vystupoval

ako živnostník - fyzická osoba, na základe ktorého vzťahu bola zo strany žalovaného ako živnostníka - fyzickej osoby vystavená faktúra č. 0200053 na žalobcu ako obchodnú spoločnosť. Príkazy na úhradu faktúry č. 0200053 z 13.12.2002, 19.12.2002, 23.12.2002, 3.1.2003 a 10.1.2003 za žalobcu ako obchodnú spoločnosť podpísal žalovaný ako konateľ žalobcu. Skutok, u ktorého žalovaný ako bývalý konateľ žalobcu nepostupoval s odbornou starostlivosťou a so záujmami spoločnosti a uprednostnil svoje záujmy ako živnostníka - fyzickej osoby vyplýva z vykonaných dôkazov, keď podpísanými príkazmi na úhradu faktúry č. 0200053 žalovaným S., žalobca ako obchodná spoločnosť zaplatila za tovar vymedzený vo faktúre žalovanému ako živnostníkovi - fyzickej osobe vyššiu cenu, než ktorú by žalobca ako obchodná spoločnosť zaplatila, pokiaľ by ten istý druh tovaru nakúpila od firmy K., s ktorou mal žalobca ako obchodná spoločnosť uzavretú zmluvu o výhradnom obchodnom zastúpení. Týmto skutkom žalovaný nekonal s odbornou starostlivosťou, so záujmom žalobcu ako obchodnej spoločnosti, ale uprednostnil svoje záujmy živnostníka - fyzickej osoby. Preto porušil zákonnú povinnosť ako konateľ žalobcu s poukazom na ust. § 135a ods. 1 Obchodného zákonníka.

Žalovaný ako bývalý konateľ žalobcu porušil povinnosť vyplývajúcu zo Spoločenskej zmluvy žalobcu z 1.12.1999, a to podľa čl. VIII. písm. b/ Konatelia, bod 5, keď ako konateľ, resp. bývalý konateľ žalobcu nebol oprávnený konať samostatne a podpisovať za spoločnosť záväzok, ktorý pre žalobcu presahuje 300 000,-- Sk v každom jednotlivom prípade. Zmluvný vzťah, ktorý za žalobcu kreoval žalovaný ako konateľ sám, pričom išlo o záväzok, z ktorého vyplývala povinnosť úhrady kúpnej ceny nad 300 000,-- Sk, a to podľa faktúry č. 0200053 na sumu 462 925,30,-- Sk, došlo týmto postupom zo strany žalovaného k porušeniu zmluvnej povinnosti vyplývajúcej zo spoločenskej zmluvy žalobcu. Výška škody bola ustálená na sumu 194 185,40,-- Sk, a to výpočtom rozdielu medzi cenami, za ktoré by žalobca nakúpil predmetný tovar a cenami, ktoré účtoval žalobcovi žalovaný podľa faktúry č. 0200053. Súčasne bola preukázaná príčinná súvislosť medzi porušením zákonnej a zmluvnej povinnosti a vznikom škody, keďže žalovaný ako bývalý konateľ nepostupoval s odbornou starostlivosťou so záujmami žalobcu ako obchodnej spoločnosti, ale v prospech svojho záujmu ako fyzickej osoby - živnostníka a prijatím záväzku za žalobcu, ktorý presahoval sumu 300 000,-- Sk, takýmto porušením a v jej príčinnej súvislosti vznikla žalobcovi škoda 194 185,40,-- Sk ako priama škoda.

Námietka žalovaného týkajúca sa premlčania nároku nebola dôvodná vzhľadom na štvorročnú premlčaciu dobu (§ 397 Obchodného zákonníka, § 398 Obchodného zákonníka).

Pokiaľ sa žalovaný bránil, že jeho konanie bolo v záujme P. ako spoločníka žalobcu, s ktorým mal uzatvorenú zmluvu o tichom spoločenstve, súd prvého stupňa mal za to, že takéto konanie na prospech iného právneho vzťahu vyplývajúceho zo zmluvy o tichom spoločenstve nebolo v záujme a na majetkový prospech žalobcu ako obchodnej spoločnosti. Tento druh obrany nemohol zbaviť žalovaného zodpovednosti za priamu škodu vzniknutú žalobcovi ako obchodnej spoločnosti. V tejto veci žalobu podala obchodná spoločnosť proti žalovanému ako bývalému konateľovi, a preto sa skúmalo a hodnotilo konanie žalovaného, nie P., ktorý je štatutárnym orgánom žalobcu.

S uplatnenou pohľadávkou žiadal žalobca priznať 12% úrok z omeškania ročne od 21.12.2002. Vzhľadom k tomu, že základ nároku vyplýva z ust. § 373 a nasl. ust. Obchodného zákonníka, tak príslušenstvo, ktoré sleduje chod pohľadávky mohlo vyplývať len z ust. § 369 a nasl. Obchodného zákonníka. Z dôvodu znenia ust. § 369 ods. 1 v spojení s § 502 Obchodného zákonníka k dátumu stanoveného omeškania v žalobnom petite, a to od 21.12.2002 bolo na žalobcovi dôkazne označiť a preukázať uplatnenú výšku 12% úroku z omeškania ročne. Žalobca v časti príslušenstva neprodukoval žiadne dôkazy ani tvrdenia k momentu, to znamená, dátum omeškania od 21.12.2002. Krajský súd v tejto časti uplatneného príslušenstva mal za to, že žalobca neuniesol povinnosť tvrdenia a ani dôkazné bremeno, preto žalobu o zaplatenie 12 % úroku z omeškania ročne zamietol.

O trovách konania rozhodol podľa ust. § 142 ods. 2 v spojení s ust. § 151 ods 1 O.s.p.

Proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa podal odvolanie žalovaný podaním zo dňa 5.11.2007. Navrhol zmeniť rozsudok súdu prvého stupňa a žalobu v celom rozsahu zamietnuť, príp. zrušiť rozsudok súdu prvého stupňa a vrátiť mu vec na ďalšie konanie. Uplatnil si tiež náhradu trov konania.

Žalovaný rozsudok súdu prvého stupňa považuje za nesprávny, pretože v zmysle § 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p. súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a v zmysle § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p. rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Žalovaný nesúhlasí s odôvodnením súdu prvého stupňa, v ktorom uviedol, že žalovaný porušil povinnosť podľa § 135a ods. 1 Obchodného zákonníka. Žalovaný má za to, že funkciu konateľa vždy vykonával s odbornou starostlivosťou a jeho konanie nikdy nebolo v rozpore

so záujmami spoločnosti ani v rozpore so záujmami jej spoločníkov, t.j. žalovaného a P..

Bolo bežnou obchodnou zvyklosťou medzi fyzickou osobou - podnikateľom - žalovaným, kde P. bol tichým spoločníkom a disponoval s účtom žalovaného a firmou P., s.r.o., kde P. bol konateľom a taktiež ako konateľ disponoval s účtom právnickej osoby, že P. ako konateľ právnickej osoby P., s.r.o. dával príkazy banke na úhradu z účtu právnickej osoby P., s.r.o., aby uhradila faktúry za tovar dodaný fyzickou osobou firmy S., P., K. za tovar, ktorý fyzická osoba dodala právnickej osobe firme P., s.r.o. Bežnou obchodnou praxou bol aj opačný postup, t.j. tretia osoba si objednala tovar od fyzickej osoby podnikateľa S., P., ktorý tento tovar nakúpil od právnickej osoby P., s.r.o. za rovnaké cenníkové ceny a právnickej osobe P., s.r.o. za tento tovar na základe faktúry riadne zaplatil.

Pokiaľ teda žalovaný ako konateľ P., s.r.o. objednal tovar od fyzickej osoby S.-P. a zaplatil za tento tovar kúpnu cenu, nešlo o žiadny výnimočný prípad, ktorý by akýmkoľvek spôsobom bol v rozpore so záujmami spoločnosti P., s.r.o. alebo jej spoločníkmi, ale išlo o bežnú obchodnú prax, ktorú realizovali obaja konatelia firmy P., s.r.o. a všetky tieto obchody sa realizovali v zmysle rovnakých platných cenníkov (firma P., s.r.o. ako aj fyzická osoba S.-P. mali rovnaké cenníky výrobkov).

Obchodný prípad na základe faktúry č. 0200053 tvoriaci predmet sporu nie je možné skúmať samostatne ako vytrhnutý zo života spoločnosti, ale je potrebné ho analyzovať v širších súvislostiach a v celkovom kontexte života a fungovania obchodnej spoločnosti P., s.r.o. Ak sa v napadnutom rozsudku uvádza, že predmetnou obchodnou operáciou boli porušené záujmy spoločnosti a záujmy jej spoločníkov, takéto tvrdenie žalovaný nepovažuje za pravdivé, pretože finančné prostriedky vo výške 194 185,40,-- Sk sa nestratili, ale v dôsledku tejto obchodnej operácie boli presunuté z firmy P., s.r.o. do firmy S.-P., v ktorej bol P. z titulu zmluvy o tichom spoločenstve fakticky rovnako konateľ a spoločník.

V predmetnom konaní nebolo a ani nemohlo byť preukázané, že žalovaný ako konateľ spoločnosti nekonal s odbornou starostlivosťou a v súlade so záujmami spoločnosti a všetkých jej spoločníkov. Naopak, žalovaný funkciu konateľa vždy vykonával s odbornou starostlivosťou, ale jeho konanie vždy bolo v súlade so záujmami spoločnosti a záujmami jej spoločníkov, t.j. žalovaného a P..

Pokiaľ ide o povinnosť konateľa podľa čl. VIII. písm. b/ bod 5 Spoločenskej zmluvy zo dňa 1.12.1999, podľa ktorého konatelia konajú a podpisujú za spoločnosť samostatne s výnimkou prijatia záväzku pre spoločnosť, ktorý presahuje 300 000,-- Sk v každom

jednotlivom prípade, tak v tejto súvislosti žalovaný uvádza, že na základe ústnej dohody oboch spoločníkov a konateľov bolo toto ustanovenie spoločenskej zmluvy zmenené a bolo bežnou praxou, že obaja konatelia, t.j. žalovaný i P. konali samostatne aj pri záväzkoch, ktoré presahovali sumu 300 000,-- Sk, a preto sa nemožno dovolávať porušenia spoločenskej zmluvy na základe tohto obseľentného zmluvného ustanovenia. Bolo bežnou obchodnou zvyklosťou, že vo firme obaja konatelia v rozpore so spoločenskou zmluvou konali a nakladali samostatne s finančnými prostriedkami spoločnosti presahujúcimi 300 000,-- Sk.

Žalobca v predmetnom konaní relevantným spôsobom nepreukázal skutočnosť, že vôbec došlo k vzniku škody a ak k nej by aj došlo, v akej výške táto škoda bola spôsobená. Prípadnú škodu nie je možné vypočítať jednoduchým rozdielom sumy fakturovanej faktúrou č. 0200053 a cenníkovou cenou firmy K., platnou do 31.12.2003. Prípadnému zmenšeniu majetku spoločnosti P., s.r.o. by mohlo dôjsť len vtedy, ak by tento tovar spoločnosť P., s.r.o. ďalej nepredala. Toto sa však nestalo, a preto spoločnosti P., s.r.o. nevznikla žiadna skutočná škoda, spočívajúca v zmenšení majetku poškodeného. V danom prípade nedošlo ani k vzniku ušlého zisku, pretože ak by spoločnosť P., s.r.o. zastúpená konateľom - žalovaným nebola kúpila a na základe faktúry č. 0200053 zaplatila za predmetný tovar, nemala by táto skutočnosť za následok dosiahnutie vyššieho zisku žalobcu. Zisk obchodnej spoločnosti žalobcu by nebol vyšší, ak by nedošlo ku kúpe a zaplateniu predmetného tovaru, nakoľko to, že niečo nekúpim a následne to ďalej nepredám, nemôže mať negatívny vplyv na hospodársky výsledok ekonomického subjektu.

Žalovaný mal za to, že nedošlo k spôsobeniu škody žalobcovi, a preto žalobcovi nevzniklo ani právo na jej náhradu. Tiež nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom a škodou.

Žalovaný tiež poukázal na ust. § 265 Obchodného zákonníka, podľa ktorého výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku nepožíva právnu ochranu a tiež na ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúci z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Podľa názoru žalovaného je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku a v konečnom dôsledku aj v hrubom rozpore s dobrými mravmi, ak sa zmluvná strana dovoláva práva na náhradu škody v dôsledku bežnej obchodnej praxe, ktorú strany medzi sebou zaviedli a pritom sama vykonávala úkony a uskutočňovala činnosť, titulom ktorej sa teraz domáha náhrady údajnej

škody. Súčasťou poctivého obchodného styku je tiež rešpektovanie vzájomných dohôd, a to nielen písomných, ale aj ústnych a konkludentných.

Podľa § 384 ods. 1 Obchodného zákonníka, osoba, ktorej hrozí škoda, je povinná s prihliadnutím na okolnosti prípadu urobiť opatrenia potrebné na odvrátenie škody alebo na jej zmiernenie. Povinná osoba nie je povinná nahradiť škodu, ktorá vznikla tým, že poškodený túto povinnosť nesplnil. Ide o zakročovaciu povinnosť proti hroziacej škode, ktorá je uložená tomu, komu škoda hrozí, teda žalobcovi. Ak žalobca neurobil opatrenia proti hroziacej škode vyplývajúcej zo zakročovacej povinnosti, žalovaný nie je povinný nahradiť škodu, ktorá vznikla v dôsledku nesplnenia tejto povinnosti žalobcom. P. mohol žalovaného písomne vyzvať, aby predmetný obchod nerealizoval, aby kúpnu cenu nevyplatil, príp. mohol od zmluvy s fyzickou osobou S.-P. odstúpiť. K ničomu takému však nedošlo a žalobca, resp. jeho štatutárny orgán - P., túto skutočnosť zneužili vo svoj prospech až vtedy, keď došlo k zhoršeniu vzťahov medzi žalovaným a P. a až dňa 8.6.2004, teda po uplynutí 1,5 roka podal návrh na súd o náhradu škody.

Žalovaný podáva odvolanie aj proti tej časti rozsudku, ktorým súd priznal žalobcovi právo na náhradu trov konania vo výške 32 876,60,-- Sk, a to z dôvodu, že Krajský súd v Žiline na základe nesprávneho skutkového i právneho posúdenia veci žalobe vyhovel. Žalobca nemal mať úspech v konaní, a preto mu náhrada trov konania neprináleží.

Proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa podal tiež odvolanie žalobca vo výroku, ktorým zamietol žalobu o zaplatenie 12% úroku z omeškania ročne zo sumy 194 185,40,-- Sk od 21.12.2002 do zaplatenia a vo výroku o náhrade trov konania.

Súd prvého stupňa vykonal dokazovanie a dospel k správneému záveru, že žalovaný S. porušil svoju zákonnú povinnosť konateľ a obchodnej spoločnosti pri výkone svojej pôsobnosti. Správne rozhodol o povinnosti žalovaného S. nahradiť spoločnosti žalobcu spôsobenú škodu vo vyčíslenej výške.

Žalobca má za to, že predmetná škoda predstavuje splatný finančný záväzok žalovaného voči žalobcovi a ako taká sa teda spravuje ustanovením § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka, ktoré upravuje povinnosť dlžníka uhradiť veriteľovi z nezaplatenej sumy úroky z omeškania. Charakter peňažných záväzkov majú všetky záväzkové vzťahy, ktoré vznikli, či už na základe zmluvy, alebo na základe zákona, teda vrátane povinnosti nahradiť spôsobenú škodu.

Žalobca sa domnieva, že moment vzniku škody, ako aj moment, od ktorého bol žalovaný v omeškani, možno ustáliť na deň nasledujúci po splatnosti faktúry č. 0200053, t.j. na 21.12.2002.

S poukazom na ust. § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka, právo požadovať úrok z omeškania vzniká automaticky zo zákona bez ohľadu na zavinenie. Omeškanie trvá až do riadneho splnenia záväzku, resp. do doby, keď záväzok zanikne iným spôsobom.

Prvostupňový súd bez vykonania akéhokoľvek dokazovania vo veci, nárok na zaplatenie úroku z omeškania zamietol. Ak by aj nárok na zaplatenie úroku z omeškania nevznikol spolu so splatnosťou faktúry č. 0200053, žalobca sa domnieva, že musel vzniknúť uhradením celej kúpnej ceny za dodaný tovar na účet žalovaného, t.j. najneskôr ku dňu 10.1.2003. Bez ohľadu na uvedené je isté, že žalovaný S. bol v omeškaní s úhradou peňažného záväzku najneskôr ku dňu nasledujúcemu po podaní žaloby na súde, t.j. k 5.6.2004 a s poukazom na ust. § 369 ods. 2 Obchodného zákonníka, splatnosť úroku z omeškania nastala najneskôr 30 dní po podaní žaloby o zaplatenie 194 205,40,-- Sk na Krajskom súde v Žiline, t.j. dňa 5.7.2004. Súd prvého stupňa v rozpore so zákonnými ustanoveniami rozhodol tiež o nároku žalobcu na náhradu trov konania.

Žalobca navrhol, aby odvolací súd rozsudok v časti o povinnosti žalovaného uhradiť sumu 194 185,40,-- Sk potvrdil a napadnutý rozsudok zmenil tak, že zaviazá žalovaného uhradiť žalobcovi úrok z omeškania 12% ročne zo sumy 194 185,40,-- Sk od 5.7.2004 do zaplatenia a zároveň zaviazá žalovaného nahradiť úspešnému žalobcovi trovy konania vo výške 131 506,50,-- Sk.

Navrhol tiež, aby odvolací súd zaviazal žalovaného nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania vo výške 8 092,-- Sk.

K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný podaním zo dňa 18.12.2007 a k odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca podaním zo dňa 23.1.2008.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) prejednal vec v medziach odvolaní podľa § 212 ods. 1 O.s.p. a § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolania účastníkov konania sú dôvodné.

Odvolací súd má za to, že v prejednávanej veci sú dané tvrdené odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. b/ a f/ O.s.p.

Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobca sa žalobou domáhal zaplatenia sumy 194 185,40,-- Sk s príslušenstvom titulom náhrady škody, ktorá žalobcovi vznikla konaním žalovaného v rozpore s ust. § 135a Obchodného zákonníka a v rozpore ust. čl. VIII. písm. b/ bod 5 Spoločenskej zmluvy, v zmysle ktorého konatelia konajú a podpisujú za spoločnosť

samostatne, s výnimkou prijatia záväzku pre spoločnosť, ktorý presahuje 300 000,--Sk v každom jednotlivom prípade. Podľa názoru žalobcu zo strany žalovaného došlo tiež k porušeniu čl. VII. bod 4 písm. d/ Spoločenskej zmluvy. Súd žalobu o zaplatenie sumy 194 185,40,-- Sk považoval za dôvodnú, v tejto časti žalobe vyhovel a žalobu o zaplatenie 12% úroku z omeškania ročne zo sumy 194 185,40,-- Sk od 21.12.2002 do zaplatenia zamietol.

Podľa ust. § 757 zákona č. 513/1991 Zb. v znení zmien a doplnkov (ďalej len Obchodný zákonník) pre zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením povinnosti ustanovených týmto zákonom, platia obdobne ust. § 373 a nasl. Obchodného zákonníka.

Podľa § 373 Obchodného zákonníka, kto poruší svoju povinnosť zo záväzkového vzťahu, je povinný nahradiť škodu tým spôsobenú druhej strane, ibaže preukáže, že porušenie povinnosti bolo spôsobené okolnosťami vylučujúcimi zodpovednosť.

Konatelia sú povinní vykonávať svoju pôsobnosť s odbornou starostlivosťou a v súlade so záujmami spoločnosti a všetkých jej spoločníkov. Najmä sú povinní zaobstaráť si a pri rozhodovaní zohľadniť všetky dostupné informácie týkajúce sa predmetu rozhodnutia, zachovávať mlčanlivosť o dôverných informáciách a skutočnostiach, ktorých prezradenie tretím osobám by mohlo spoločnosti spôsobiť škodu alebo ohroziť jej záujmy alebo záujmy jej spoločníkov a pri výkone svojej pôsobnosti nesmú uprednostňovať svoje záujmy, záujmy len niektorých spoločníkov alebo záujmy tretích osôb pred záujmami spoločnosti (§ 135a ods. 1 Obchodného zákonníka).

Konatelia, ktorí porušili svoje povinnosti pri výkone svojej pôsobnosti, sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť škodu, ktorú tým spoločnosti spôsobili. Najmä sú povinní nahradiť škodu, ktorá spoločnosti vznikla tým, že: a/ poskytli plnenie spoločníkom v rozpore s týmto zákonom, b/ nadobudli majetok v rozpore s § 59a (§ 135a ods. 2 Obchodného zákonníka).

Podľa § 135a ods. 3 Obchodného zákonníka, konateľ nezodpovedá za škodu ak preukáže, že postupoval pri výkone svojej pôsobnosti s odbornou starostlivosťou a v dobrej viere, že koná v záujme spoločnosti. Konatelia nezodpovedajú za škodu spôsobenú spoločnosti konaním, ktorým vykonávali uznesenie valného zhromaždenia; to neplatí, ak je uznesenie valného zhromaždenia v rozpore s právnymi predpismi, spoločenskou zmluvou alebo stanovami. Ak má spoločnosť zriadenú dozornú radu, konateľov nezbujuje zodpovednosti, ak ich konanie dozorná rada schválila.

Z uvedeného vyplýva, že konatelia sú povinní vykonávať svoju pôsobnosť štatutárneho orgánu s odbornou starostlivosťou a v súlade so záujmami spoločnosti a všetkých

jej spoločníkov. Konatelia teda majú konať odborne a lojálne voči spoločnosti a jej spoločníkom. Odbornosť sa vzťahuje na schopnosť rozhodovania so znalosťou vecí, v celej zložitosti problematiky podnikania spoločnosti. Odbornosť zahŕňa aj vytvorenie zodpovedajúcej informačnej sústavy spoločnosti v záujme získavania všetkých informácií relevantných vo vzťahu k predmetu rozhodovania. Lojalita vo vzťahu k spoločnosti a jej spoločníkom zahŕňa povinnosť zachovávanie mlčanlivosti o dôverných informáciách a skutočnostiach, ktorých prezradenie by mohlo spôsobiť spoločnosti škodu alebo ohroziť jej záujmy alebo záujmy jej spoločníkov akcionárov, ako aj povinnosť neuprednostňovať svoje záujmy, záujmy len niektorých spoločníkov alebo záujmy tretích osôb pred záujmami spoločnosťami. Tieto zložky je potrebné interpretovať v kontexte s ust. § 56a. V ust. ods. 2 § 135a Obchodného zákonníka je obsiahnutá úprava zodpovednosti konateľov za škodu spôsobenú pri výkone svojej pôsobnosti. Táto úprava má charakter špeciálnej úpravy vo vzťahu k všeobecnej úprave zodpovednosti za škodu podľa § 373a a nasl. Obchodného zákonníka. Ak konateľ spôsobí škodu pri výkone svojej pôsobnosti či už porušením záväzku alebo porušením povinnosti podľa Obchodného zákonníka, je povinný nahradiť spôsobenú škodu, a to za podmienok upravených v § 373 a nasl. Obchodného zákonníka.

Za spôsobenú škodu zodpovedajú konatelia spoločne a nerozdielne, teda solidárne. Takto upravená solidárna zodpovednosť konateľov podľa § 135a ods. 2 korešponduje s úpravou solidárnej zodpovednosti podľa § 383 Obchodného zákonníka.

Pre vznik zodpovednosti konateľov za škodu musia byť splnené nasledovné predpoklady: a/ vznik škody - len ak vznikne škoda možno sa domáhať jej náhrady, ak by škoda nevznikla aj keď by reálne hrozila, nemožno sa úspešne domôcť náhrady škody, b/ porušenie povinnosti pri výkone funkcie konateľa, najmä porušenie povinnosti vykonávať funkciu s odbornou starostlivosťou - povinnosti konateľa sú určené jednak v zákone, v spoločenskej zmluve, v zmluve o výkone funkcie, resp. ak nie je takáto zmluva uzavretá, vyplývajú z úpravy mandátnej zmluvy (§ 566 a nasl. Obchodného zákonníka). Porušenia povinnosti sa môžu konatelia dopustiť tak úmyselným ako i nedbanlivostným konaním, resp. nekonaním, hoci boli povinní konať. Porušenie povinnosti konať s odbornou starostlivosťou pri výkone funkcie konateľa sa podľa zákona predpokladá a nie je potrebné ho preukazovať, c/ príčinná súvislosť medzi porušením povinnosti a vznikom škody - konateľ zodpovedá za škodu, len ak bola zistená príčinná súvislosť medzi jeho konaním alebo nekonaním pri výkone funkcie s odbornou starostlivosťou a vzniknutou škodou.

Zodpovednosť konateľa za škodu je založená na princípe objektívnej zodpovednosti a konateľ bude zodpovedať za spôsobenú škodu bez ohľadu na to, či ju spôsobil zavineným konaním alebo nie.

Zodpovednosti za škodu sa môže konateľ zbaviť preukázaním aspoň jedného z liberačných dôvodov uvedených v ods. 3.

Konateľ nebude zodpovedať za škodu, ak preukáže, že postupoval pri výkone funkcie s odbornou starostlivosťou, nakoľko v takomto prípade nedôjde k porušeniu povinnosti, a teda naplneniu predpokladu vzniku povinnosti k náhrade škody. V prípade, že neunesie dôkazné bremeno o tom, že konal s odbornou starostlivosťou, zákon zavádza osobitný liberačný dôvod, a to subjektívnej povahy. Týmto dôvodom je dobrá viera konateľa, že koná v záujme spoločnosti. Takýmto spôsobom je záujem spoločnosti vždy preferovaný pred záujmom spoločníkov. Týmto mechanizmom právnej úpravy zákonodarca ponecháva konateľom tzv. právo na omyl pri rozhodovaní. Vecná správnosť rozhodnutia závisí od mnohých okolností a nemôže byť priradená bez splnenia ďalších podmienok automaticky na vrub konateľov. Ak konatelia vykonávali uznesenie valného zhromaždenia, nezodpovedajú spoločnosti za škodu spôsobenú výkonom tohto uznesenia, pokiaľ bolo v súlade so zákonom.

Náhradu škody voči konateľom si môže uplatňovať spoločnosť, ktorá je v pozícii poškodeného, ale aj jej veriteľ.

Odvolačí súd je toho názoru, že z doposiaľ vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu veci nie je možné urobiť jednoznačný záver, že došlo k splneniu predpokladov pre priznanie nároku žalobcu na náhradu škody s poukazom na ust. § 135a a nasl. Obchodného zákonníka. Z odôvodnenia rozhodnutia nevyplýva, prečo a konkrétne ktorým dôkazom označených a predložených žalovaným súd neuveril, ktorými žalovaný preukazoval, že postupoval pri výkone funkcie konateľa s odbornou starostlivosťou. Nie je preto možné konštatovať, že žalovaný neunesol dôkazné bremeno o tom, že konal s odbornou starostlivosťou, resp. že bolo preukázané, že pri realizovaní predmetného obchodu nekonal s odbornou starostlivosťou v súlade so záujmami spoločnosti a všetkých jej spoločníkov. Súd prvého stupňa sa nezaoberal okolnosťami, na základe ktorých žalobca uzatvoril zmluvu s podnikateľom S. - P. a po dodaní tovaru bola vystavená faktúra č. 0200053 zo dňa 6.12.2002. Samotná skutočnosť, že žalobca uzatvoril so živnostníkom S. zmluvu na kúpu tovaru a zaplatil za tento tovar vyššiu cenu, než ktorú by žalobca ako obchodná spoločnosť zaplatila, pokiaľ by ten istý druh tovaru nakúpila priamo od firmy K., s ktorou mal tiež žalobca uzavretú zmluvu o výhradnom obchodnom zastúpení, neznamená ešte, že žalovaný ako konateľ spoločnosti nekonal s odbornou

starostlivosťou a v súlade so záujmami spoločnosti a všetkých jej spoločníkov. V tejto súvislosti sa súd nevysporiadal s dôkazom, a to listom spoločnosti K. zo dňa 25.9.2007 (č.l. 431), z ktorého vyplýva, že spoločnosť K. realizovala dodávky výrobného sortimentu spoločnosti na slovenský trh od roku 1997 prostredníctvom firmy S.-P. a od roku 2000 tiež realizovali dodávky prostredníctvom spoločnosti P., s.r.o., pričom k dodávkam tovaru dochádzalo na základe objednávok oboch menovaných, pričom obe firmy považovala firma K.

za rovnocenného partnera a toto rovnocenné postavenie uvádzali i na všetkých propagačných a iných materiáloch spoločnosti K.. Teda S. ako fyzická osoba - podnikateľ mohol uzatvoriť priamo zmluvu so svojim odberateľom bez toho, aby predtým predal konkrétne výrobky fakturované faktúrou č. 0200053 ďalšiemu odberateľovi. Bolo preto potrebné zaoberať sa okolnosťami, za ktorých sa celý obchod realizoval (K.-S., podnikateľ: L-P., s.r.o. - konečný odberateľ výrobkov), či obchod bol realizovaný s odbornou starostlivosťou vzťahujúcou sa na schopnosť rozhodovania so znalosťou veci v celej zložitosti problematiky podnikania spoločnosti - žalobcu.

Súd prvého stupňa sa nezaoberal otázkou okolnosťami vylučujúcimi zodpovednosť žalovaného za vzniknutú škodu. V odôvodnení rozhodnutia sa nevysporiadal s liberačnými dôvodmi, ktoré uvádzal žalovaný, že konal pri výkone svojej funkcie s odbornou starostlivosťou a v dobrej viere, že koná v záujme spoločnosti. Z odôvodnenia rozhodnutia nevyplýva, ktoré z označených a predložených dôkazov žalovaným súd nepovažoval za relevantné pre preukázanie, že konal v dobrej viere, že koná v záujme spoločnosti.

Súd prvého stupňa konštatoval, že zo strany žalovaného došlo k porušeniu spoločenskej zmluvy v čl. VIII. bod b/ Konatelia 5, v ktorom je zakotvené, že konatelia konajú a podpisujú za spoločnosť samostatne s výnimkou prijatia záväzku pre spoločnosť, ktorý presahuje 300 000,-- Sk v každom jednotlivom prípade. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že i z výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Žilina, odd. Sro vložka č.11981/L konanie menom spoločnosti vyplýva, že konatelia konajú v mene spoločnosti navonok samostatne s výnimkou prijatia záväzku pre spoločnosť, ktorý presahuje 300 000,-- Sk, kde sa vyžaduje súhlas obidvoch konateľov. Konatelia podpisujú za spoločnosť tak, že k vytlačenému alebo napísanému obchodnému menu spoločnosti pripoja svoj vlastnoručný podpis podľa podpisovaného vzoru.

Z obsahu spisu vyplýva, že medzi žalobcom a S. P. - živnostníkom bola uzatvorená ústna kúpna zmluva na dodávku tovaru, ktorý bol následne fakturovaný faktúrou č. 0200053 zo dňa 6.12.2002. Z odôvodnenia rozsudku nevyplýva, ktorý dôkaz presvedčil súd, keď

dospel k záveru, že žalovaný prijal záväzok samostatne pre spoločnosť presahujúci 300 000,-- Sk, keď P. tvrdil, že žalovaný konal bez jeho súhlasu, naopak, žalovaný tvrdil vo svojich výpovediach, že konal so súhlasom druhého konateľa a tento vedel o predmetnom obchode. To, že žalovaný podpísal viacero príkazov na úhradu faktúry č.0200053/2002 neznamená, že o tejto skutočnosti nemohol vedieť i druhý konateľ a že to bolo bez súhlasu druhého konateľa.

Z doposiaľ vykonaného dokazovania taktiež nebolo preukázané, že spoločnosti - žalobcovi vznikla škoda. Skutočná škoda (damnum emergens) sa prejavuje zmenšením majetku poškodenej strany oproti stavu pred škodnou udalosťou. Škoda skutočná sa prejavuje v niektorých z týchto foriem: - zničenie, strata, poškodenie alebo znehodnotenie vecí; - náklady vynaložené poškodenou stranou v dôsledku škodnej udalosti; - tzv. márne vynaložené náklady, ktoré poškodená strana skôr uhradila v záujme výkonu svojich majetkových práv; - strata majetkových práv (čiastočná alebo úplná), príp. strata možnosti v dôsledku škodnej udalosti vymáhať od dlžníka pohľadávku. Na náhrade škody by poškodený nemal profitovať. Princíp náhrady skutočnej škody mimo iného znamená, že by poškodený mal odpočítať od požadovanej náhrady škody všetky výhody, ktoré eventuálne v súvislosti s porušením právnej povinnosti druhou stranou získal. Z odôvodnenia rozsudku nevyplýva, v akej forme sa konkrétna škoda prejavila, v akej výške škoda žalobcovi vznikla, za akú cenu boli výrobky - tovar fakturovaný faktúrou č. 0200053 odpredaný ďalšiemu odberateľovi a či žalobca predal tieto výrobky ďalšiemu odberateľovi so stratou, príp. či na strane žalobcu vznikol ušlý zisk - predpokladané zväčšenie majetku poškodenej strany, ku ktorému však nedošlo v dôsledku škodnej udalosti.

V konaní taktiež nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi porušením povinnosti zo strany konateľa - žalovaného a vznikom škody.

Súd prvého stupňa sa taktiež nezaoberal namietanými okolnosťami vylučujúcimi zodpovednosť v zmysle § 374 Obchodného zákonníka.

Vzhľadom na uvedené, odvolací súd je toho názoru, že súd prvého stupňa rozhodol predčasne, keď uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 194 185,40,-- Sk.

Odvolací súd tiež konštatuje, že je dôvodné odvolanie žalobcu proti výroku rozsudku, ktorým súd žalobu o zaplatenie úrokov z omeškania zamietol. V prípade, že sa dlžník dostane do omeškania so splnením peňažného záväzku alebo jeho časti, teda v danom prípade, ak je dlžník v omeškaní so zaplatením škody, je povinný platiť z nezaplatenej sumy úroky z omeškania. Tieto úroky môžu byť určené v zmluve, ak zo zmluvy nevyplýva dohoda o úrokoch z omeškania, je dlžník povinný platiť úroky zákonné podľa § 369 Obchodného

zákonníka. Preto v prípade preukázania nároku žalobcu na náhradu škody a preukázania omeškania dlžníka so zaplatením škody vznikne právo žalobcu na zaplatenie úrokov z omeškania podľa ust. § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka.

Pretože súd prvého stupňa nedostatočne zistil skutkový stav a vec nesprávne právne posúdil, Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok podľa ust. § 221 ods. 1 písm. h/ zrušil a s poukazom na ust. § 221 ods. 2 O.s.p. vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V novom konaní bude povinnosťou súdu prvého stupňa opätovne sa zaoberať otázkou, či žalovaný vykonával svoju pôsobnosť s odbornou starostlivosťou a v súlade so záujmami spoločnosti a všetkých jej spoločníkov. Opätovne skúmať, či boli splnené predpoklady pre vznik zodpovednosti konateľa za škodu, či došlo k porušeniu povinnosti žalovaného pri výkone funkcie konateľa, aká škoda žalobcovi vznikla, presne stanoviť výšku, ďalej či existuje príčinná súvislosť medzi porušením povinnosti a vznikom škody. Tiež bude povinnosťou súdu zaoberať sa okolnosťami vylučujúcimi zodpovednosť žalovaného. Okolnosti, za ktorých bol predmetný obchod realizovaný, či existovala resp. neexistovala dobrá viera konateľa, že koná v záujme spoločnosti. Tiež sa bude zaoberať otázkou, či v prípade vzniku nároku žalobcu na náhradu škody výkon práva nie je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku s poukazom na ust. § 265 Obchodného zákonníka. Kogentným ustanovením § 386 ods. 2 Obchodného zákonníka je síce vylúčené moderačné právo súdu, súd nemôže náhradu škody znížiť v žiadnom prípade, nemusí však v prípadoch predvídaných v § 265 Obchodného zákonníka akúkoľvek nesprávne vykonštruovanú a tým neúmerne vysokú náhradu škody poškodenej strane priznať alebo uznať vznik samotnej zodpovednosti za škodu, viazaný na neúmerne prísne a jednostranne výhodné podmienky.

Súd tiež opätovne posúdi nárok žalobcu na úroky z omeškania s prihliadnutím na jeho podanie zo dňa 14.11.2007, v ktorom žiada 12 % úroky z omeškania ročne zo sumy 194 185,40,-- Sk od 5.7.2004 do zaplatenia. Súd tiež rozhodne o návrhu na pripustenie zámeny účastníkov na strane žalobcu zo dňa 20.10.2008.

Neušlo pozornosti odvolacieho súdu nesprávne označenie žalovaného v napadnutom rozsudku, keďže spor sa netýka S. ako živnostníka, ale S. ako fyzickej osoby - konateľa spoločnosti P..

V naznačenom smere súd prvého stupňa doplní dokazovanie a vo veci opäť rozhodne.

V novom rozhodnutí o veci rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 1 a ods. 3 O.s.p.).

P o u ě n i e: Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 19. februára 2009

JUDr. Anna Marková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.